

**ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
СУНЧЕЛЕЕВСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ**

423052, Республика Татарстан, Аксубаевский муниципальный район, с. Сунчелеево, ул. Ленина, 76.
Тел. (8-84344-4-98-24) ОГРН 1061665002080,
ОКПО 94318582, ИНН/КПП 1603004776/160301001

КАРАР

№ 9

22 октябрь 2025 ел

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлеге Башкарма комитетының "2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлегендә мәдәниятне үстерү" муниципаль максатчан программасы турында "2015 елның 09 ноябрәндәге 14 номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында»

» Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 06.10.2003 елгы 131-ФЗ номерлы Федераль законга,» Мәдәният турында» 03.07.1998 елгы 1705 номерлы Татарстан Республикасы Законына, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы "Сөнчэле авыл җирлеге " муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлеге Башкарма комитеты **КАРАРЫ:**

1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлеге Башкарма комитетының «2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлегендә мәдәниятне үстерү «муниципаль максатчан программасы турында "2015 елның 09 ноябрәндәге 14 номерлы карарына (2024 елның 18 октябрәндәге 10 номерлы үзгәрешләр кертәп) Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлеге Башкарма комитетының" 2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлегендә мәдәниятне үстерү "муниципаль программасын үзгәрешләр кертәп кушымта редакциясендә түбәндөгечә бәян итәргә" 2016-2028 елларда Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчэле авыл җирлегендә мәдәниятне үстерү".

2. Әлеге Карарны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының рәсми сайтына (<http://aksubaevo.tatarstan.ru>) урнаштырырга һәм Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга.

3. Әлеге Карар үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Сөнчэле авыл җирлеге

Башкарма комитеты җитөкчесе

А.В.Калуков

«2016-2028 елларга Татарстан Республикасы

Акsubай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирлегендә мәдәниятне үстерү» оза
сроклы муниципаль максатчан программасы

Программа Паспорты

Программа исеме	«2016-2028 елларга Акsubай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирлегендә мәдәниятне үстерү»
Программаны эшләү өчен нигез	Программа РФ, ТР Конституциясе, федераль кануннар, ТР кануннары нигезендә эшләнгән. Муниципаль берәмлек уставы, норматив хокукый актлар белән
Муниципаль заказчы-программа координаторы	Татарстан Республикасы Акsubай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирлеге Башкарма комитеты
Программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Акsubай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирлеге Башкарма комитеты
Программа Максатлары	Акsubай районы Сөнчеле авыл җирлегендә яшәүчеләрнең мәдәният, сәнгать һәм кинематография өлкәсендәге агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын формалаштыру, җирлектә яшәүчеләр һәм кунаклар өчен мәдәният, кинематография сәнгате учреждениеләренең җәлеп итүчәнлеген арттыру Акsubай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирлеге территориясендә яшәүче гражданның тормышын һәм тынычлыгын саклауны, экстремизмга һәм терроризмга каршы тору, Акsubай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирлегендә аларның чагылышларын профилактикалау һәм кисәтү нигезендә аларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен арттыру
Программа бурычлары	1. Милли музыкаль традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгатен үстерү; 2. Милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгыту, социаль, этник һәм конфессиональ

	нигездә конфликтларны профилактикалау һәм булдырмау; 3.Халыкның террорчылык һәм экстремистик идеология чагылышларына түземсезлек атмосферасы тудыруга юнәлдерелгән жәмәгәтчелек фикерен формалаштыру
Гамәлгә ашыру сроклары	2016-2028 еллар
Ярдәмче программалар	- «2016-2028 елларда клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгате үстерү» "2016-2028 елларда террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалау»
Программаны финанслау күләмнәре	2016-2028 елларга Программаны финанслау күләме 18025,19 мең сум тәшкил итә, шул исәптән: 2016 елга-661 мең сум 2017 елга-673,91 мең сум 2018 ел-684,01 мең сум 2019 ел-694,27 мең сум 2020 елга-1032 мең сум 2021 ел-1036 мең сум 2022 ел-1040 мең сум 2023 ел-1045 мең сум 2024 ел-1404 мең сум 2025 ел-1945 мең сум 2026 ел-2392 мең сум 2027 ел-2598 мең сум 2028 ел-2820 мең сум Искәрмә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, шул елга тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны уртак финанслауга федераль һәм республика бюджетларыннан акчалар бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен төзәтелергә тиеш.
Программаның максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижеләре (нәтижеләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижелеләге күрсәткечләре	Программа чараларын гамәлгә ашыру 2028 елга арттыруга ирешергә мөмкинлек бирерчәк: төрле дәрәжәдәге конкурсларда, фестивальләрдә катнашучылар санын арттыру; массакүләм һәм мәдәни-массакүләм программа чараларында катнашучылар өлеше арттыру; үзешчән сәнгать сәнгатең клуб формироваиеләрен һәм аларда катнашучылар санын арттыру; жирлек халыкларының этномәдәни үзенчәлеген саклап калуга юнәлдерелгән мәдәни акцияләр һәм программалар саны 5 чарага кадәр дәүләт органнары, мәдәни-агарту учреждениеләре, милли-мәдәни берләшмәләр, шулай ук аерым гражданныр белән 2 проектка кадәр уртак проектлар саны;

	жирлектә "Сабантуй" татар халык бәйрәмен үткөрү саны -1; террорчылык һәм экстремистик күренешләрнең барлык фактларына карата түземсезлек формалаштыруны камилләштерә; Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлегә территориясендә толерантлык, башка мәдәниятләргә хөрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүматикиңлек булдыру; Яшьләр арасында милләтара татулык һәм толерантлык атмосферасының ныгуы.
Программаның үтәлешен тикшереп торуну оештыру системасы	Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлегә Советы; Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлегә Башкарма комитеты.

Программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика,
шул исәптән аны хәл итүгә юнәлдерелгән проблемалар.

Хәзерге вакытта Аксубай муниципаль районының Сөнчәле авыл жирлегендә 2 муниципаль мәдәният һәм сәнгать учреждениесе эшли. Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлегенең мәдәният объектларының гомуми чөтәре түбәндәгеләрне үз эченә ала: 1 һәркем файдалана алырлык китапханә, 2 мәдәни-ял итү тибындагы учреждение. Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлегендә мәдәният һәм сәнгать өлкәсенә ярдәм итү һәм үстөрүгә 2025 елда жирлек бюджетыннан 1945 мең сум акча жиберелгән. Тармакта эшлөүчеләр саны 5 кеше төшкил итә. Шактый акчалар матди-техник базаны үстөрүгә, тармак объектларын төзүгә һәм реконструкциялөүгә, мәдәният учреждениеләре жиһазларын комплекслы мәгълүматлаштыруга һәм модернизациялөүгә юнәлтелә.

Социологик тикшеренүләр мәгълүматларына караганда, мәдәният учреждениеләренең гамәлдәге чөтәре халыкның ихтияжларын тулысынча канәгатьләндерми. Халыкны бөялөүдә житәрлек тәэмин ителмәү беренче чиратта түбәндәге проблемалар белән бөйле:

мәдәният объектларын урнаштыруның тигез булмавы, гамәлдәге учреждениеләрнең чагыштырмача югары "һәркем файдалана алырлык бусагасын" саклап калу;

мәдәният учреждениеләре күрсәтә торган хезмәтләр күләме һәм төрләре гражданның таләпләренә, өстенлекләренә һәм өметләренә тулысынча туры килми;

мәдәният учреждениеләренең ял итү һәм ижат эшчәнлегә, Мәгариф һәм үзлегеннән белем алу, чаралар үткөрү, һөвәскәр берләшмәләр эшчәнлегә өчен заманча югары технологияле жиһазлар белән житәрлек дәрәжәдә жиһазландырылмавы, шулай ук халыкның төрле категорияләре, шул исәптән хәрәкәт итүләре аз булган һәм тормыш эшчәнлегендә башка чиклөләр булган мәдәният учреждениеләренең файдалана алуын тәэмин итү чаралары белән тәэмин ителмөве;

сәнгатьнең төрле жанрларында (музыкаль, театр), концерт-филармония һәм күргәзмә эшчәнлегендә фестиваль һәм башка программалар үткөрү, концерт һәм башка сәнгать коллективлары өчен база буларак куллану өчен югары дәрәжәдәге эре заманча комплексларга кытлык

Мәдәният өлкәсендә булган проблемаларны жиңу механизмы

Проблема эчтөлөгө	Жиңу механизмы
Мәдәни-ял итү тәкъдимнәре гражданны сорауларының бөтен диапазонын капламый	Мәдәни-ял итү эшчәнлегә өлкәсендә эшнәң яңа формаларын һәм ысулларын кертү
Мәдәният учреждениеләренә матди-техник базасының жетерлек дәрәжәдә үсмәвә	Тармакның матди-техник базасын ныгыту һәм мәғлүматлаштыру, жиһазларны модернизацияләү, бюджеттан тыш акчалар, дәүләтнеке булмаган структуралар жәлеп итү
Инвалидлар, тормыш эшчәнлегә чикләнән затлар өчән мәдәният учреждениеләреннән файдалану мөмкинлегә жетерлек булмау	Мәдәният учреждениеләрен махсус техника белән тәәмин итү, мәдәният учреждениеләрен инвалидлар һәм башка аз хәрәкәтләнүчә гражданны өчән жайлаштыру, дистанцион хезмәт күрсәтүне үстерү
Инновацион мәдәни проектлар эшләү һәм аларны гамәлгә кертү зарурлығы	Инновацион проектларга, ижади остаханәләргә грант ярдәме

Программа максатларына ирешүгә аларның йогынтысын минимальләштерү максатында рискларны жайга салу һәм алар белән идарә итү чаралары.

Программаны гамәлгә ашырганда хәвеф-хәтәрләргә анализ ясауны муниципаль заказчы - Программаның координаторы - Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлегә Башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

Иң житди куркынычларга ярдәмчә программаларны гамәлгә ашыруның финанс һәм административ куркынычларын кертәргә мөмкин. Финанс куркынычы программа буенча кабул ителгән финанс йөкләмәләрен тулысынча үтәмәүдән гыйбарәт. Финанс хәвефен чикләү ысулы булып программа чараларының финанс күрсәткечләренә һәм ирешелгән нәтижәләргә карап күрсәткечләргә ел саен төзәтмәләр кертү тора. Программа чараларын Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл жирлегә бюджетыннан финанслау житмәү куркынычын киметү мәдәният, социаль партнерлык өлкәсендә инновацион проектларның инвестицияләр жәлеп итүчәнлегә механизмнарын булдыру юлы белән гамәлгә ашырыла. Административ хәвеф-хәтәр программа белән нәтижәсез идарә итүгә бәйле, бу ярдәмчә программаларның максатларын һәм бурычларын үтәмәүгә китерергә мөмкин. Административ куркынычны чикләү ысуллары булып тора:

программа чараларын үтәү барышын тикшереп тору һәм Программаны гамәлгә ашыруга ағымдагы идарә итү механизмын камилләштерү;

программаны гамәлгә ашыруның еллык планнарын формалаштыру;

программа күрсәткечләре (Индикаторлары) үтәлешенә өзлексез мониторинг;

халыкка мәғлүмат житкерү һәм Программаны гамәлгә ашыру барышы турында белешмәләрне ачык бастырып чыгару.

Хәвеф - хәтәрләр белән идарә итү чараларын күрү программаны гамәлгә ашыруны мониторинглау һәм аның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү нигезендә Программаның муниципаль заказчысы-координаторы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Программаның төп максатлары, бурычлары, ахыргы нәтижәләрен һәм аны гамәлгә ашыру срокларын тасвирлау

Программаның максаты 2016 - 2028 елларга "Татарстан Республикасы мәдәниятен үстерү" республика программасы белән билгеләнгән Татарстан Республикасы Дәүләт мәдәни сәясәтенең өстенлекләренә нигезләнгән.

Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлеген социаль-иқтисадый үстерү максатларында мәдәният һәм сәнгать өлкәсен тотрыклы үстерү өчен тиешле шартлар тудыру белән беррәттән, әлеге программаның стратегик максаты булып Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлегендә яшәүчеләрнең мәдәният, сәнгать өлкәсендәге агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү һәм яңаларын формалаштыру, мәдәният, сәнгать учреждениеләренең җирлектә яшәүчеләр һәм кунаклар өчен жәлеп итүчәнлеген арттыру тора. Бу максатка ирешү өчен системалы характердагы кайбер бурычларны хәл итәргә кирәк, шул исәптән:

милли музыкаль традицияләренә саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгатен үстерү;

Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлегендә халык сәнгать һөнәрләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү;

Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлеге территориясендә урнашкан мәдәни мирас объектларының сакланышын һәм алардан нәтижәле файдалануны тәмин итү;

Регионара һәм милләтара мәдәни хезмәттәшлекне үстерү өчен шартлар тудыру

Программа программа чараларын гамәлгә ашыруның муниципаль дәрәжәсен күздә тотып, аларның үзенчәлекле бурычлары тиешле ярдәмче программаларда чагылдырылган.

"2016 - 2028 елларга концерт оешмаларын һәм башкару сәнгатен үстерү" ярдәмче программасы Милли музыкаль традицияләренә саклап калуны һәм үстерүне, заманча музыка сәнгатен үстерүне максат итеп куя. Җирлекнең муниципаль концерт оешмалары чөптәренә бүгенге торышын, 2026 елга кадәр концерт учреждениеләренең үсеш перспективаларын чагылдыра.

«Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлегендә террорчылыкны һәм экстремистлыкны профилактикалау " ярдәмче программасы террорчылык һәм экстремистлык күренешләренә барлык фактларына карата түземсезлек формалаштыруны, Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлеге территориясендә толерантлык, башка мәдәниятләргә хөрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүмат килгән булдыруны камилләштерә;

Программаны гамәлгә ашыру вакыты-2016-2028 еллар.

Программаны ресурслар белән тәэмин итүне нигезләү

Программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итү законнарда билгеләнгән тәртиптә бирелә торган федераль, республика, шулай ук Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлегенә бюджеты акчаларыннан файдалануны күздә тоталар.

Программаны финанслауның гомуми күләме 18025,19 мең сум тәшкил итә, шул исәптән:

2016 елда-661 мең сум

2017 елда-673,91 мең сум

2018 ел-684,01 мең сум

2019 ел-694,27 мең сум

2020 елга-1032 мең сум

2021 ел-1036 мең сум

2022 ел-1040 мең сум

2023 ел-1045 мең сум

2024 ел-1404 мең сум

2025 ел-1945 мең сум

2026 ел-2392 мең сум

2027 ел-2598 мең сум

2028 ел-2820 мең сум

Программаны гамәлгә ашыруны ресурслар белән тәэмин итү фарыз характерында була һәм, тиешле бюджетларның мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтелергә тиеш.

Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программа чараларын гамәлгә ашыру барышында муниципаль заказчы-координатор төп башкаручыларның үзара хезмәттәшлеген тәэмин итә, чараларны гамәлгә ашыру барышын һәм турыдан-туры башкаручыларның акчалардан нәтиҗәлә файдалануын тикшереп тора. Программа чараларын гамәлгә ашыру программа заказчысы тарафыннан Программа чараларының барлык башкаручылары белән төзелә торган муниципаль контрактлар нигезендә Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы норматив хокукий актларына төгәл туры китереп гамәлгә ашырыла.

Программаның социаль-иқтисадый нәтиҗәләлеген бәяләү

Мәдәниятнең фундаменталь үзенчәлегә шунда ки, мәдәни эшчәнлекнең мөһим нәтижәләре вакыт буенча кичектерелгән социаль эффектта чагыла һәм интеллектуаль потенциалның артуында, индивидуумнарның кыйммәт ориентирлары һәм үз-үзләрен тоту нормаларының үзгәрүендә чагыла, бу ахыр чиктә жәмгыять яшәеше нигезләрәндә үзгәрешләргә китерә.

Программада мәдәни эшчәнлекнең агымдагы нәтижәләрен генә характерлый торган индикаторлар һәм цифрлы күрсәткечләр системасын куллану күздә тотыла. Шулай ук вакытта конкрет ярдәмче программаларда үз нәтижәлелек күрсәткечләре булырга мөмкин. Программаны һәм аның ярдәмче программаларын гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү Программаның муниципаль заказчысы - координаторы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Программаны гамәлгә ашыруның төп социаль-иқтисади эффектлары Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлегенә гражданның тормышында мәдәниятнең социаль ролен күтәрүдә һәм Сөнчәле авыл җирлегендә тормыш сыйфатын күтәрүдә, мәдәният өлкәсендә модернизация курсының тормышка ашыру өчен уңай иқтимади атмосфера тудыруда чагыла. Бу эффект аерым алганда белдереләчәк:

Аксубай районы Сөнчәле авыл җирлегендә яшәүче халыкларның үзенчәлегә булганда бөтенлеген саклап калуға ярдәм итә торган мәдәни кичеккән бердәмлеген ныгытуда;

иқадиди эшчәнлек өчен уңай шартлар тудыруда, мәдәнияттә һәм сәнгатьтә халыкка тәкъдим ителә торган мәдәни байлыкларның һәм мәгълүматның төрлелеген һәм аңлаешлылыгын тәъмин итүдә;

мәдәниятне иқтисади үстерү процессларын активлаштыруда һәм тармакка жәлеп ителә торган дәүләтнеке булмаган ресурсларны үстерүдә;

Мәдәниятне үстерү бурычлары әйләнә-тирә мохитне саклау бурычлары белән тыгыз бәйләнгән. Кагыйдә буларак, бу элемент мәдәни ландшафтларны һәм истәлекле урыннарны саклау өлкәсендә, музей-тыюлыктар эшчәнлегендә күренә. Истәлекле урыннар һәм саклана торган тарихи-мәдәни территорияләр системасын формалаштыру Экология һәм табигый мирасны саклау проблемаларын хәл итүгә турыдан-туры бәйле. Шулай итеп, Программа мәдәниятне үстерү проблемаларын әйләнә-тирә мохитне саклау бурычы белән тыгыз бәйләнештә хәл итә. Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелегә программада каралган максатчан индикаторларга һәм күрсәткечләргә фактта ирешү дәрәжәсе буларак бәяләнә.

2016-2028 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгатен үстерү "
ярдәмче программасы

Паспорт

Муниципаль ярдәмче программа исеме	«2016-2028 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгатен үстерү «
Муниципаль ярдәмче программаның максаты	Аксубай районы Сөнчәле авыл җирлеге территориясендә бердәм мәдәни киңлек булдыру һәм саклап калу; мәдәният учреждениеләренең муниципаль берәмлекләренең җирле үзидарә органнары, иҗтимагый берләшмәләр һәм оешмалар, мәгариф системасы учреждениеләре, массакүләм мәгълүмат чаралары, иҗат һәм дини оешмалар белән ведомствоара хезмәттәшлеген үстерү; -халыкта гражданлык үзәнчәлеген, әхлакый-әхлакый һәм толерант дөньяга караш формалаштыру буенча эшчәнлекне гәмәлгә ашыру. - эш юнәлешләрен һәм формаларын камилләштерү; - мәдәни-ял итү учреждениеләрендә чараларның сыйфатын яхшырту
Муниципаль ярдәмче программа бурычлары	Мәдәниятне, сәнгатьне үстерү, җирлекнең тарихи-мәдәни мирасын саклап калу һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру. План нигезендә массакүләм һәм бәйрәм мәдәни-массакүләм чаралар уздыру. Мәдәни-ял итү чараларында катнашучылар санын арттыру. «Мәдәният» өлкәсендә халыкта гражданлык тәңгәллеген формалаштыруны, иҗади потенциалны ачуны, толерантлык тәрбияләүне, этника һәм конфессияара мөнәсәбәтләр культурасын тәэмин итә торган системаны үстерү һәм модернизацияләү
Муниципаль ярдәмче программаның муниципаль заказчысы	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлеге Башкарма комитеты
Муниципаль ярдәмче программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлеге Башкарма комитеты

Муниципаль ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары	2016-2028ел						
Муниципаль ярдәмче программаны финанслау чыганакалары, шул исәптән еллар буенча:	Финанслау чыганакалары булып Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлеге бюджеты акчалары тора						
	Чыгымнар (мең сумнарда)						
	барлыгы	2016	2017	2018	2019	2020	
Җирле бюджет акчалары	18025,19	661	673,91	684,01	694,27	1032	
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	1036	1040	1045	1404	1943	2392	2598
	2028						
	2820						
Муниципаль ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган нәтиҗәләре	Төрле дәрәҗәдәге конкурсларда, фестивальләрдә катнашучылар санын арттыру; Клуб формироваииеләрендә катнашучылар алган дипломнар, премияләр санын арттыру; Массакүләм һәм мәдәни-массакүләм программа чараларында катнашучылар өлешен арттыру; Үзешчән сәнгать сәнгатенен клуб формироваииеләрен һәм аларда катнашучылар санын арттыру;						

I. Ярдемче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә гомуми характеристика,

шул исәптән аны хәл итүгә юнәлдерелгән проблемалар

Кешеләрнең рухи тормышын оештыручы факторларның берсе буларак мәдәниятнең социаль роленең артуы җәмгыять үсешенең хәзерге этабының үзенчәлеге булып тора. Шул ук вакытта мәдәният кешелекнең рухи тәҗрибәсе буларак кына түгел, ә һәр кешенең иҗатка сәләтен формалаштыручы, кеше яшәешенә нигез салучы, цивилизацияле тормышның кыйммәтләрен һәм формаларын саклап калу сәләтен формалаштыручы үзенчәлекле чынбарлык буларак та чыгыш ясый. Кешенең иҗади көчләрен, сәләтләрен һәм талантларын чагылдыру һәм үстерү өчен кирәкле шартлар булу җәмгыятьнең мәдәни үсешенә кирәкле критерие булып тора. Халыкның тормыш сыйфатының мәдәни өлешен яхшыртуга юнәлдерелгән мәсьәләләргә хәл итү җирле үзидарә органнарының мәдәният өлкәсендәге вәкаләтләрен гамәлгә ашыру һәм әлеге проблемаларны программ-максатчан метод нигезендә хәл итү зарурлыгы белән билгеләнә. Муниципаль ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру мәдәният учреждениеләренең матди-техник базасын ныгытуга юнәлдерелгән-бу хәзерге

шартларда мәдәниятне социаль-икътисадый үсешнең иң мөһим ресурсларының берсе буларак тануны билгели торган конкрет адымнар.

Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру мәдәни эшчәнлекнең барлык субъектлары катнашында социаль әһәмияткә ия максатларга ирешергә мөмкинлек бирәчәк, бюджет ресурсларын нәтижәле тотуны тәэмин итәчәк һәм аларга ярдәм итәчәк:

1. Мәдәниятне, сәнгатьне үстерү, җирлекнең тарихи – мәдәни мирасын саклап калу һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру.
2. План нигезендә массакүләм һәм бәйрәм мәдәни-массакүләм чаралар уздыру.

ПРОГРАММАДА КАРАЛГАН ЯРДӨМЧЕ ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕ

1. Мәдәни-ял итү системасын модернизацияләү.

Өлеге процессны камилләштерү чаралары системасында:

- клуб, китапханә системасында хәзерге этапта халык белән эшләнүнең өстенлекле юнәлешләрен билгеләү;
- инновацион рәвешләрен һәм ысулларны үстерү;
- районның муниципаль берәмлекләре белән үзара хезмәттәшлекне тәэмин итү;
- мәдәни-ял итү чараларын популярлаштыру.

Мәдәни-ял итү учреждениеләрендә мәгълүмати, фәнни-теоретик һәм методик тәэмин итү.

- "Мәдәният" өлкәсендә программалар һәм методикалар комплексын эшләү;
- балаларда, яшүсмерләрдә һәм яшьләрдә патриотик тәрбия формаларын, методларын һәм чараларын эшләү;
- җирлекнең социаль-икътисадый үсешендә киңрәк мәдәният учреждениеләре өчен шартлар тудыру;
- халыкның ижади потенциалын үстерүгә ярдәм итү;

Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлегендә террорчылыкны һәм экстремистлыкны профилактикалау ярдәмче программасы паспорты

Ярдәмче программа исеме	«"Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлегендә террорчылыкны һәм экстремистлыкны профилактикалау" (алга таба-Ярдәмче программа)
-------------------------	--

Ярдәмче программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирлеге Башкарма комитеты
Ярдәмче Программаның Максаты	Аксубай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирлеге территориясендә яшәүче гражданның тормышын һәм тынычлыгын саклауны, экстремизмга һәм терроризмга каршы тору, Аксубай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирлегендә аларның чагылышларын профилактикалау һәм кисәтү нигезендә аларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен арттыру
Ярдәмче Программа бурычлары	Милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгыту, социаль, этник һәм конфессиональ нигездә конфликтларны профилактикалау һәм булдырмау; Халыкның террорчылык һәм экстремистик идеология чагылышларына түземсезлек атмосферасы тудыруга юнәлдерелгән жәмәгәтчелек фикерен формалаштыру
Гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016-2028 еллар
Ярдәмче программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	Ярдәмче программаны финанслауның гомуми күләме Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Сөнчеле авыл җирлеге бюджеты акчалары хисабыннан 33 мең сум төшкил итә, шул исәптән 2016 елга-3 мең сум 2017 елга-3 мең сум 2018 елга-3 мең сум 2019 елга-3 мең сум 2020 елга-2 мең сум 2021 елга-2 мең сум 2022 елга-2 мең сум 2023 елга-2 мең сум 2024 елга-2 мең сум 2025 елга-2 мең сум 2026 елга-3 мең сум 2027 елга-3 мең сум 2028 елга-3 мең сум Искәрмә: ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм , тиешле елга тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны уртақ финанслауга район һәм республика

	бюджетыннан акчалар бүлөп бирүне исәпкә алып, ел саен коррективкаланырга тиеш.
Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган нәтижәләре	Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру террорчылык һәм экстремистлык күренешләренең барлык фактларына карата түземсезлек формалаштыруны камилләштерә; Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлегә территориясендә толерантлык, башка мәдәниятләргә хөрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүмати киңлек булдыру; Яшьләр арасында милләтара татулык һәм толерантлык атмосферасының ныгуы.
Ярдәмче программаның үтөлешен тикшереп торуну оештыру	Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруны Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлегә Советы тикшереп тора.

II. Программа хәл итәргә тиешле проблемага характеристика

Ярдәмче программаны эшләү һәм гамәлгә ашыру өчен нигезне Россия Федерациясе Конституциясе, шәхеснең, җәмгыятьнең һәм дәүләтнең иминлеген тәмин итү өлкәсендәге федераль законнар, 2009 елның 5 октябрендәге Россия Федерациясендә террорчылыкка каршы торучу концепциясе, 2026 елга кадәр чорга Россия Федерациясенең дәүләт милли сәясәт стратегиясе, шулай ук милләтара, динара мөнәсәбәтләргә гармонияләштерүгә юнәлдерелгән нигезләмәләргә үз эченә алган башка стратегияләр, концепцияләр, нигезләр төшкил итә. Яшьләргә патриотик тәрбия бирү.

Хәзерге вакытта Аксубай районы Сөнчәле авыл җирлегендә бер дини оешма теркәлгән, шул исәптән: мөселманнар – юк; православлар – 2; теркәلمәгән дини оешмалар: мөселманнар - 0; православлар - 1.

Иҗтимагый-сәяси, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләргә торышы, тулаем алганда, тотрыклылык, яхшы күңеллелек, төрле социаль төркемнәр, милләтләр һәм диннәр вәкилләренең конструктив хезмәттәшлеге белән характерлана. Соңгы елларда дин тотучылар, гамәлдәге православие чиркәүләре һәм мөселман мәчетләре саны артты.

Шул ук вакытта Ярдәмче программаны эшләү һәм аны алга таба гамәлгә ашыру зарурлыгы Татарстан Республикасында Террорчылыкка һәм экстремизмга каршы көрәш өлкәсендәге хәзерге вазгыятьнең киеренке булып калуына бәйле.

Террорчылыкка һәм экстремизмга каршы көрәш практикасы хәзерге вакытта дәүләт хакимияте органнарының, җирле үзидарә органнарының, иҗтимагый хәрәкәтләргә һәм барлык гражданның тырышлыгын берләштерүгә таләп итә.

Чараларны үтәү Аксубай муниципаль районының Сөнчәле авыл җирлегә алдында торган аеруча кискен проблемаларны хәл итәргә мөмкинлек бирерәк, террорчылыкка каршы тотрыклылык дәрәжәсен күтәрүдә уңай тенденцияләр тудыру гомуми иминлекне ныгытуга турыдан-туры йогынты ясагачак.

III. Ярдәмче программа чаралары

«2016-2028 елларга Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлегендә террорчылыкны һәм экстремистлыкны профилактикалау»

№ п/п	Чара исеме	Үтәү вакыты	Башкаручы (киләшү буенча)
1	Өстәмә чараларны гамәлгә ашырырга: авыл яшьләренең мәшгульлеген тәэмин итү, ял итү һәм һөнәри белем алу мөмкинлекләрен киңәйтү; авыл яшьләренең иҗтимагый хәрәкәттен үстерү буенча	2016-2028 ел	Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлеге Башкарма комитеты", Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының "мәдәният бүлеге" МКУ, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге.
2	Яшүсмерләр арасында экстремизмны профилактикалау өлкәсендә программа һәм проектларның республика конкурсында катнашу һәм аларны балалар һәм яшьләр оешмалары эшчәнлегендә гамәлгә ашыру.	2016-2028 ел	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, "ӨМР мәдәният бүлеге" МКУ, »ӨМР "мәгариф бүлеге" МКУ
3	Җирлекнең дини берләшмәләрендә гыйбадәт вакытында дин тотучыларга дини түземлелекне формалаштыруга һәм саклауга, шулай ук дин тотучыларда террорчылыкны һәм экстремизмны конфликтлы ситуацияләргә хәл итүнең кабул ителмәслек ысуллары буларак бәяләүне булдыруга ярдәм итә торган системалы мөрәҗәгать итү инициативасы белән чыгарга.	2016-2028 ел	Җирлек башлыгы
4	Басма һәм электрон массакуләм мәгълүмат чаралары материалларына, уку-методик әдәбиятка һәм башка басмаларга аларда милләтара һәм төбәкара розгыш-талаш тудыру билгеләрен ачыклау өчен экспертиза үткөрүне оештырырга.	2016-2028 ел	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге (киләшү буенча)

	Потенциаль куркыныч объектларны паспортлаштыру.	2016-2028ел	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге (килешү буенча), Сөнчәле авыл җирлеге Башкарма комитеты
6	Жәмгыятьтә әхлакый сәламәтлекне ныгыту, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр, кешеләр күп була торган объектларның террорчылыктан саклануы, халыкның тормышын тәэмин итү объектлары проблемалары буенча «түгәрәк өстәлләр» үткөрү.	2016-2028ел	«Мәгариф бүлеге «МКУ», Мәдәният бүлеге " МКУ, Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты ОДМС
7	Формаль булмаган берләшмәләрне ачыклау буенча рейдлар.	2016-2028ел	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге(килешү буенча)
8	Теркәлмәгән дини һәм милли берләшмәләрне ачыклау өчен дини конфессиялар һәм милли диаспоралар вәкилләре белән эңгәмәләр үткөрү	2016-2028ел	Россия Федераль миграция хезмәтенең ТР буенча идарәсенең Аксубай районы бүлеге(килешү буенча)
9	Кешеләр күп була торган биналарда гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракларда гамәлләр буенча уку дәрәсләре үткөрүне оештыру	2016-2028ел	Аксубай муниципаль районы Сөнчәле авыл җирлеге Башкарма комитеты, Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге(килешү буенча), «ТР буенча ФПСның 102 ПЧ (килешү буенча)
10	Барлык типтагы мәгариф учреждениеләрендә экстремизмның, бигрәк тә милләтара һәм динара дошманлыкка өндәүче теләсә нинди формаларының, зур куркыныч булуын аңлату буенча класс сәгатьләрен системалы үткөрү	2016-2028ел	«Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге, Аксубай муниципаль районының дини конфессиялар вәкилләре (килешү буенча), Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлеге (килешү буенча)
11	Ярдәмче программа чараларын мәгълүмати яктыртуны оештыру	Ел дәвамында	«Сельская новь» газетасы редакциясе (килешү буенча),

			Сөнчәле авыл җирлеге клубларында стендлар
--	--	--	--